

Sygn. akt I UK 16/17

POSTANOWIENIE

Dnia 16 listopada 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Małgorzata Wrębiakowska-Marzec

w sprawie z odwołania M.M.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w Z.
o prawo do renty z tytułu niezdolności do pracy,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 16 listopada 2017 r.,
skargi kasacyjnej organu rentowego od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...]
z dnia 14 września 2016 r., sygn. akt III AUa [...],

- I. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- II. zasądza od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w Z. na rzecz M.M. kwotę 240 (dwieście czterdzieści) zł tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 14 września 2016 r. Sąd Apelacyjny w [...] oddalił apelację Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w Z. od wyroku Sądu Okręgowego w G. z dnia 12 kwietnia 2016 r., którym zmieniono decyzję organu rentowego z dnia 31 sierpnia 2015 r. i przyznano M.M. prawo do dalszej renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy na okres od 1 października 2015 r. do 31 grudnia 2016 r.

W skardze kasacyjnej organ rentowy zarzucił naruszenie prawa materialnego, a to: 1) art. 114 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (dalej jako ustawa emerytalna) przez jego „błędą wykładnię lub niewłaściwe zastosowanie” i w rezultacie błędne uznanie, że

odwołująca się ma prawo do dalszej renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy na okres od 1 października 2015 r. do 31 grudnia 2016 r.; 2) art. 107 i 14 ustawy emerytalnej przez jego „błędną wykładnię lub niewłaściwe zastosowanie” i w rezultacie błędne uznanie, że naprawienie domniemanego przez organ rentowy błędu co do ustaleń nie może nastąpić na podstawie art. 107 ustawy emerytalnej, jak też w wykonaniu uprawnień nadzorczych Prezesa ZUS, gdy po uprawomocnieniu się decyzji w spraw świadczeń nie zostaną przedłożone nowości wskazane w art. 114 ust. 1 ustawy emerytalnej.

Wskazując na powyższe zarzuty skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi drugiej instancji do ponownego rozpoznania, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego orzeczenia w całości i rozstrzygnięcie sprawy co do istoty.

Wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania uzasadniono jej oczywistą zasadnością. Skarżący wskazał, że zaskarżona decyzja organu rentowego nie została wydana w trybie art. 114 ustawy emerytalnej, ale w trybie art. 107, art. 57 i art. 134 tej ustawy. W wyroku z dnia 6 maja 2014 r., I UK 190/13 Sąd Najwyższy stwierdził, że wykonywanie czynności nadzorczych przez Prezesa ZUS jako podmiotu sprawującego zwierzchni nadzór nad prawidłowością i jednolitością stosowania zasad orzecznictwa lekarskiego nie jest wyłączone także po wydaniu i uprawomocnieniu się decyzji w sprawie świadczeń. W ocenie skarżącego, „zatem orzeczenie komisji lekarskiej ZUS z dnia 12 sierpnia 2015 r. stanowi nową okoliczność powstałą po ustaleniu prawa do świadczenia, które uzasadnia ustalenie prawa do renty”. Ponadto, w ustawie emerytalnej brak jest przepisu zabraniającego organowi rentowemu skierowania ubezpieczonego na badania w dowolnym czasie celem weryfikacji jego dalszych uprawnień do świadczeń.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Przepis art. 398⁴ § 2 k.p.c. wymaga, aby wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania stanowił odrębny element pisma niezależny od przytoczenia podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia (art. 398⁴ § 1 pkt 2 k.p.c.). Uzasadnienie wniosku natomiast powinno nawiązywać do przesłanek przyjęcia

skargi do rozpoznania określonych w art. 398⁹ § 1 k.p.c. Zgodnie z tym przepisem Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli: 1) w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, 2) istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, 3) zachodzi nieważność postępowania lub 4) skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Spełnienie wymagania z art. 398⁴ § 2 k.p.c. powinno zatem przybrać formę wyodrębnionego wyводу prawnego, w którym skarżący wskaże, jakie występujące w sprawie okoliczności pozwalają na uwzględnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania i jednocześnie uzasadni, dlaczego odpowiadają one ustawowemu katalogowi przesłanek.

Z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. wynika konieczność nie tylko powołania się na okoliczność, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, ale również wykazania, że przesłanka ta rzeczywiście zachodzi. Oznacza to, że skarżący musi wskazać, w czym - w jego ocenie - wyraża się „oczywistość” zasadności skargi oraz podać argumenty wykazujące, że rzeczywiście skarga jest uzasadniona w sposób oczywisty. Sam zarzut naruszenia (nawet oczywistego) określonego przepisu (przepisów) nie prowadzi bowiem wprost do oceny, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, czyli że jej zarzuty są zasadne „na pierwszy rzut oka” (*prima facie*) i w sposób oczywisty prowadzą do uznania zaskarżonego wyroku za błędny i jego wzruszenia (por. między innymi postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 26 kwietnia 2006 r., II CZ 28/06, niepublikowane i orzeczenia tam powołane). Jest tak dlatego, że o ile dla uwzględnienia skargi kasacyjnej wystarczy, iż jej podstawa jest usprawiedliwiona, to dla jej przyjęcia do rozpoznania koniecznej jest wykazanie kwalifikowanej podstawy naruszenia prawa materialnego lub procesowego widocznej przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, bez wdawania się w pogłębioną analizę prawną. Z tego względu przyjmuje się, że nie spełnia tego wymagania odwołanie się do podstaw kasacyjnych i opatrzenie zawartego tam zarzutu dodatkowo mianem rażącego, ewidentnego, kwalifikowanego lub oczywistego, jeżeli nie zostanie wykazane, w czym przejawia się oczywistość wydania wadliwego orzeczenia. Należy przy tym zwrócić uwagę, że art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. nie odwołuje się do oczywistego naruszenia prawa, ale do oczywistej zasadności skargi, co oznacza, że oczywista zasadność skargi może

wynikać z oczywistego i kwalifikowanego naruszenia przepisu prawa, pod warunkiem jednak, że skarżący wykaże, iż uchybienie to zadecydowało o wyniku sprawy (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 23 marca 2012 r., II PK 278/11, LEX nr 1214574).

Skarżący nie wykazuje występowania tak rozumianej przesłanki przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania z uwagi na jej oczywistą zasadność. Ogranicza się bowiem do stwierdzenia, że w sprawie znajduje zastosowanie art. 107 i art. 134 ustawy emerytalnej oraz odwołania się do poglądu wyrażonego przez Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 3 grudnia 2013 r., I UK 190/13 (OSNP 2015 nr 2, poz. 28), zgodnie z którym uprawnienia Prezesa Zakładu do wykonywania czynności nadzorczych nie są wyłączone także po wydaniu i uprawomocnieniu się decyzji w sprawie świadczeń.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjmuje się, że art. 107 ustawy emerytalnej stanowi podstawę prawną dla dokonywania przez organ rentowy weryfikacji uprawnień rentowych w myśl zasady wyartykułowanej w art. 101 pkt 1 tej ustawy. Skoro warunkiem uzyskania prawa do renty okresowej z tytułu niezdolności do pracy jest niezdolność do pracy, to organ rentowy jest zobowiązany do dokonywania stałej weryfikacji prawa do tego świadczenia rentowego. Jeżeli w wyniku takiej weryfikacji ustalone zostanie, że stan zdrowia osoby, której przysługuje prawo do renty z tytułu niezdolności do pracy, uległ poprawie w takim stopniu, że odzyskała zdolność do pracy, jej prawo do renty ustaje (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 28 kwietnia 2016 r., III UK 120/15, LEX nr 2057361). Natomiast art. 107 ustawy emerytalnej nie może stanowić podstawy do naprawienia błędu organu rentowego co do ustaleń, gdy po uprawomocnieniu się decyzji w sprawie świadczeń nie zostaną przedłożone nowości wskazane w art. 114 ust. 1 tej ustawy. W konsekwencji, zmiana z urzędu prawomocnej decyzji o przyznaniu renty nie może być dokonana w oparciu o wydane - w wykonaniu uprawnień nadzorczych Prezesa Zakładu - orzeczenie komisji lekarskiej oparte wyłącznie na odmiennej ocenie dowodów będących podstawą poprzedniej decyzji (tak Sąd Najwyższy w powołanym wyżej wyroku z dnia 3 grudnia 2013 r., I UK 190/13). Skarżący nie przeprowadza jakiegokolwiek wywodu jurydycznego dla wykazania, że prawo ubezpieczonej do renty uległo zmianie (ustało) w rozumieniu art. 107 ustawy

emerytalnej w związku ze stwierdzoną poprawą stanu zdrowia, a w konsekwencji, że niezastosowanie przez Sąd drugiej instancji tego przepisu doprowadziło wprost do wydania wadliwego wyroku. Skarżący na poprawę stanu zdrowia ubezpieczonej w ogóle nie wskazuje, a okoliczność ta nie wynika również z ustaleń stanowiących podstawę faktyczną zaskarżonego rozstrzygnięcia.

Z tych względów na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.